

10. april 2016

UPA 2016 /83

Naqqiut

7. april. 2016-imeersoq taarserpaa. Qulequtaa naqqiutitaqarpoq.

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut saqqummiunneqarpoq:

Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuutigineqarpoq Naalakkersuisut peqquneqassasut 2017-mi innutaasut paasititsiniaaffigineqareernerup aammalu oqallitsinneqareernup kingorna isumasiuilluni taasitinneqassasut, qanoq Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi piiakkat pingaanerit saniatigut piiakkat sinneranik tunisassiassanik radioaktiviussinnaasunik takussutissartalinnik imaluunniit akulinnik atorluarneqarsinnaaneranut atatillugu innuttaasunik isumasiuilluni taasisitsisoqassasoq qummut qaffasinnerpaaffissaliisoqarnissaanik 0,05%-imut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Steen Lynge, Atassut)

Tunngavilersuut:

Aatsitassanik aaliangersimasunik paaanerup saniatigut piiakkat sinneranik aatsitassat peqarsinnaasarpooq radioaktiviussinnaasunik. Aatsitassat radioaktivimik akullit pineqartillugit pingaaruteqarpoq illuatungaani eqqumaniarfigissallugu,

- Aatsitassaq radioaktivimik akulik arlalitsigut piginnaassuseqarmat annertuumik sunniuteqarsinnaasumik ilaatigut peqqissutsimut, pinngortitamut aammalu avatangiisinut pitsaanngitsumik kinguneqarsinnaasunik.
- Aatsitassaq radioaktivimik akulik aatsitassat pinngoqqaataannut allanut sanilliullugu radioaktiviunermigut peqqissutsikkut avatangiisinullu tunngasuni sunniuteqarsinnaanerup saniatigut aamma inunnit atornerqarneratigut ilaatigut aamma sakkussiarineqarsinnaammat atomitortutut.
- Aatsitassaq radioaktivimik akulimmik paaanermut aammalu avammut annissuinermut tunngatillugu annikigisassaannngitsumik oqartussaasunit suliassat qanoq annertutigerpiarneranik erseqqissumik oqaatigineqarsinnaannngilaq tamatumallu aamma malitsigisaanik qanoq

suliassaqtitsigisinnaassanersoq oqaatigiuminaalluni. Ilaatigut tassani apeqqutaassapput qanoq tigussaasunik aamma naalagaaffiup innuttanut pisussaaffiunik piginnittuutitaasut pisussaaffilersorneqarsinnaanersut.

- Taamaattumik Kalaallit Nunaanni aatsitassaq radioaktivimik akulimmik piiaalerneq aamma tunisassiassanik radioaktivimik akulinnik nunatta avataanut tunisassiortunngorsinnaanera susassaqtunit nutaanit soqutigineqalersinnaavoq soorlu aamma tassani pissaanilissuarnik eqqumaniarfigineqarnerulersinnaavoq.
- Tamatumap kingunereratarsinnaavaa pilersarusiornikkut soqutigisat aammalu susassaqarfinni assigiinngitsuni soorlu naalagaaffiup nunanut allanut-, illersornissamut- aamma sillimaniarnermut politikkikkut soqutigisat imminut assortuuttumik inissisimaratarsinnaanerisa eqqumaniarfigalugit inissititserneqarnissaat.
Kisianni illuatungaani pingaaruteqarpoq paasillugu,
- Aatsitassarsiorfinni amerlasuuni pisariaqartarmat suliniutip tamakkiisup aningaasaqarnikkut imminut ingerlasinnaanissaa pillugu aatsitassanik piiaanermi aamma sinneruttunik tunisassiortariaqarneq. Soorlu aamma taamaassimavoq Maarmorilimmi, tassani pingaarnertut piarneqarsimavoq zinki, taavalu aqerloq sølvilu piiaanermi sinneruttunit tunisassiaasimallutik. Soorlu aamma Kalaallit Nunaanni suliniutini pingaarnertut saviminissanik qaqutigoortunik piiaanermi, sinneruttunit tunisassiassaq tassaasinnaammat radioaktiv-imik akulik uran.
- Kialluunniit assortorsinnaanngilaa atsitassarsiornermi piginnittut soqutigisarigaat, ingerlatsiviutip imminut akilersinnaasumik ingerlasinnaanissaa. Ilaatigullu akilersinnaasumik ingerlatsisinnaanermi sinneruttunit tunisassiorneq pinngitsoorneqarsinnaanngilaq. Tassa ima isumaqarpoq aningaasaqarnikkut illersorsinnaasumik ingerlatsivik ingerlasinnaanngilaq, sinneruttunit tunisassiaq (imaluunniit sinneruttunit tunisassiat) tunisassiornermut tamakkiisumut ilaangippata.
- Kalaallit Nunaata suliffissanik pilersitsinissaq soqutigigunikku il.il. soorlu aatsitassarsiornerup iluani, taava aamma akuerineqartariaqarpoq, aatsitassat pinngoqqaatit radioaktiviisut aamma sinneruttunit tunisassiarineqarsinnaaneri. Aatsitassat pinngoqqaatit radioaktiviisut ilaatigut tassaasinnaapput uran aamma thorium.

Kalaallit Nunaat aningaasaqarniarnikkut unamminartorsiorfimmi inissisimavoq. Suliffissanik amigaateqarpugut, ilinniarnermut atatillugu sungiusarfissanik amigaateqarpugut.

Atugarissaarnerullu tungaatigut aamma annertusiartuinnartumik aningaasaqarnikkut unamminartorsiorfiulluni, taamaattorli aningaasaqarnikkut tunngaviit annertuut ilaat - tassaalluni naalagaaffimmiit tapiissutit - ukiut ingerlanerini nalikilligaluttuinnartut.

Nunatsinni aningaasarsiornikkut ineriartortitsinissamut aqqutissat ilaat tassaavoq pisuussutsit uumaatsut atorluarneqarnissaat. Piianerli arlalitsigut nalorninartunik ilaqarsinnaasarpoq, nunap nammineq iliuseqarfigalugit akisussaaffigisariaqartarlugit.

Inatsisiliortut akisussaaffigivaat ilaatigut aatsitassanik piiaanissat isummerfigissallugit. Kisianni pingaaruteqarpoq, inatsisiliortut aatsitassanik ilaatigut navianartunik sinneruttunit tunisassiorfiusussat aalajangiiffiginninnerini innuttaasunik qaammarsaalluni peqataatitsinissaat. Inatsisartut 2013-mi ukiakkut ataatsimiinnermi kiisami Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiorluni piiaanerup uranimut akuersaangilluinnarnermik killilersorneqarunnaarpoq.

Taamatut politikikkut aaliangernermi qanoq aatsisassat radioaktivinik takussutissaqarsinnaaneritutimaluunniit akoqarsinnaatigineranut piiasinnaanermi qullasinnerpaaffisaliisoqarsimangilaq. Taamatut aaliangerneq taamaasilluni periarfissiivoq maani nunatsinni aatsitassarsiorluni piiaanermi urani aatsitassatut pingaarnertut piiarneqarsinnaalersoq.

Taamatut aaliangerneq nunatta iluani avissaartitsinermik kinguneqarpoq, taamatullu aamma qullasinnerpaaffisaliilluni killiliisimanginneq annertuseriaannartumik nalorninermik toqqissisimanginnermillu pilersitsilluni.

Inuiaqatigiit peqqissut nukittuullu tunngavissinneqassappata taava tamanna aallaaveqartariaqarpoq innuttaasut akornanni nukittuumik ataqatigiissuseqarnermik.

Nukittuumillu innuttaasut ataqatigiisinniassagaanni taava pingaaruteqarpoq, taama inuiaqatigiinnut pingaaruteqartigisumik aaliangiisoqartinnagu, innuttaasut qaammarsarneqarlualutit peqataatilluarneqarnissaat.

Ilisimasat imaapput aatsitassat amerlanerit arlaatigut radioaktiviusunik akoqarnerinut takussutissaqartuaannagajappoq minnerusumik annerusumilluunniit, kisianni siunnersuuteqartutut isumaqataaffigisinnaanngilara aatsitassarsiorluni piiaanermi uranitalinnik qullasinnerpaaffissaliisimanani piiaaaneq ingerlanneqassappat.

Pingaaruteqarpoq Kalaallit Nunaata aatsitassanik piiaanermi aatsitassanik radioaktivimik akullit pingaarnertut piiasunngunnginnissaa. Taamaattumik pingaaruteqarluinnarpoq, aatsitassanik piiaanermi qanoq radioaktivinik akoqarneranut takussutissaqartigisinnaanissaanut imaluunniit akoqarsinnaatiginissaanut innuttaasunik tusarniaalluni taasisitsereernerup kingorna qullasinnerpaaffissaliinissaq.

Eqqortumik iliornissaq pingaaruteqarpoq. Tassaavoq innuttaasut naalackersueqataanerit peqqissoq, siunissami annertuumik allannguinerit kinguneqarfiusinnaasuni innuttaasunik peqataatitsilluni tusarniaaneq. Qinikkammi sulinerit killeqanngitsumik piginnaatitaassummik tunineqartanngillat inuiaqatigiinnut taama pingaaruteqartigisunut aaliangiisinnaanissamut.

Taamatullu aatsitassarsiornerit piiagassat aatsitassat radioaktivimik akullit inissisimapput, pingaaruteqarpoq eqqortumillu iliornerussaaq innuttaasut tusaqqaarnissaat taasititsinikkut. Qujanaq oqaaseqarsinnaaninnut!

Pisortanut aningaasaqarnermut allaffissornermullu sunniutissat.

Naalackersuisut § 37 atorlugu apeqquteqaatinnut nr. 43/2016-mi ilisimatitsissutigivaat, kingullermi innuttaasunik 2008-mi taasisitsisoqarmat 2 mill. koruuninik akeqarsimasoq, taakkunanilu 500.000 koruunit taasisitsinerit atorneqarsimapput, sinnerilu 1,5 mill. koruunit paasititsiniaanermut atorneqarsimallutik.

Ilisimasat naapertorlugit 2013-mi uranimik akulinnik attueqqusinngilluinnarnerup atorunnaarsinneqarnerata kingorna aatsitassanik mississuinissamut imaluunniit pianissamut akuersissutinik killeqanngitsumik uranimik pingaarnertut imaluunniit sinneruttunit tunisassiornissamut piiasinnaanermik akuersissutinik tunniussisoqarsimarpasinngimmat, taava naatsorsuutigineqanngilaq taamatut 0,05 procentimik qullasinnerpaaffissaliilluni killiliinerup,

akuersissummik pigisallit pisinnaatitaaffinnik annaasaqarnerata malitsigisaanik Namminersorlutik Oqartussanut aningaasartuuteqarnermik kinguneqarnissaa ilimanarani.

Inuussutissarsiortunut namminersortunut aningaasaqarnermut allaffissornermullu sunniutissat.

Taasisitsineq matumani pineqartoq toqqaannartumik inuussutissarsiortunut namminersortunut aningaasatigut kinguneqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq.

Innuttaasunut aningaasaqarnikkut allaffissornermullu sunniutissat

Siunnersuut innuttaasunut aningaasaqarnikkut kinguneqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq.